

I. évfolyam 6. szám 1990. június

HÍRMONDÓ

Az 1990. évi Ünnepi könyvhét rendezvényei, a Balassi Bálint Nógrád Megyei Könyvtárban

Június 1. 15.30

Városi megnyitóünnepség

A KNER Nyomda kiadványai - kiállítás

Megnyitóbeszédet mond: SÁNDOR ZOLTÁN, a Salgótarjáni Városi Tanács MEIS Osztályának munkatársa

Közreműködik: CSABA PÉTER

A megnyitó előtt és után a könyvtár előtti fórumon felállított sátrakban megvásárolhatják valamennyi könyvhétre megjelent újdonságot

14.00

KÖNYVRŐL-KÖNYVÉRT vetélkedő gyermekeknek /előadóterem/

Június 4. 9.00

Gyermekolvasóikkal találkoznak KARAKÚ JUDIT és SZ. KUNCZE MAGDOLNA, a Kétkelkes kamaszlányok kézikönyve című nagyszerű kötet szerzői /előadóterem/

Június 4. 16.30

ÍRÓ-OLVASÓ TALÁLKOZÓ

Vendégünk: FERDINANDY GYÖRGY, a nyugati magyar irodalom jeles képviselője /előadóterem/

Június 5. 16.00

ÍRÓ-OLVASÓ TALÁLKOZÓ

Vendégünk: CHOLI DARÓCZI JÓZSEF költő, műfordító /előadóterem/

Június 5-6. 10-16.00

CSEREBERE gyermekeknek, felnőtteknek, Régi, megúnt, de még jó állapotban lévő könyvek, képeslapok, folyóiratok cseréje /klub/

Június 8. 18.00

KÖNYVBEMUTATÓ

ERDŐS ISTVÁN: Párkányjárás c. kötetét (Palócföld könyvek) mutatjuk be olvasóinknak. Az est vendége: a szerző és HORPÁCSI SÁNDOR, a könyv lektora. Házigazda: PÁL JÓZSEF, a Palócföld főszerkesztője /előadóterem/

ITT A NYÁR!

Elérkezett a nyári szabadságok, a vakációk időszaka. Még talán nem késő megtervezni a család nyári programját. A szervezett üdültetési formák, az utazási irodák által meghirdetett kül- és belföldi utak, a hétfélig túsók mind-mind gondos előkészületeket kívánnak.

Milyen útvonalon kívánunk eljutni a kitűzött célhoz, milyen közlekedési eszközt veszünk igénybe, hol és mennyiért kapunk szállást? - sorolhatnánk a kérdéseket.

Könyvtárunk állományában térképek, autóatlaszok, "Panoráma" külföldi és belföldi utikönyvek, városkalauzok segítik az utazni készülő olvasókat. Különösen figyelmébe ajánljuk olvasóinknak az általános tájékoztatási ponton található hasznos kézikönyveket: pl. vasúti és autóbussz-menetrendeket. Dr. Braun Márton - Lerch Attila "Olcsón nyugaton" c. könyve értékes tájékoztatást nyújt a külföldi utazás feltételeiről, a nemzetközi kedvezményekről, árakról, pénznemekről, olcsó szálláslehetőségekről. Ugyancsak felhívjuk figyelmüket a "Világútlevél"-99 ország - Tények, tippek, trükkök a külföldi utazóknak s a "Tények utazóknak" c. kiadványokra, amelyek adatokat tartalmaznak a külföldi ünnepekről, a magyar külképviseletekről, a nemzetközi repülő- vonat- autóbussz- és kompjáratokról.

A hazai turisztikai programok, üdülési lehetőségek, hétfélig kirándulások tervezésében sok aktuális információt biztosítanak az alábbi kiadványaink: Országjárók könyve, Vártúrák kalauza, Magyarországi kemping kalauz.

Egy különösen gyakorlatias segítséget nyújtó sorozatra hívjuk fel figyelmüket: a "Tájak, Korok, Múzeumok Kiskönyvtára c. sorozat egy-egy füzetét térképpel, az adott magyarországi látóval történeti múltjával, a múzeumi kiállítások rövid ismertetésével, sőt utazási- és szálláslehetőségekkel is segíti a nyári programok kialakítását.

Természetesen könyvtári állományunknak csupán 1-1 érdekesebb elemére hívtuk fel most olvasóink figyelmét. Találkozunk a könyvtárban! S ha ideén nincs lehetőség utazásra, nyaralásra, a színes utikalandók, útleírások elolvasása talán kárpótolhat bennünket!

ÚJ KIADVÁNYAINK

Gyapodási jegyzék 1989

A könyvtárunk évenként megjelenő kiadványa az előző év helyismereti gyapodását dolgozza fel. A jegyzék első részében a könyvtárellátótól, antikváriumoktól, magánszemélyektől vásárolt, kötelepéldányként, illetve ajándékként kapott könyvek, térképek, szakdolgozatok címléírását közöljük.

A megjegyzésben tüntetjük fel a helyi vonatkozásokat, a könyvről szóló fontosabb intézkedést, kritikát. A zárórész egy egyesített név-, tárgy-, földrajzi- és intézménynév-mutató.

ÉVFORDULÓ

100 éve, 1890. június 18-án született FERENCZY BÉNI szobrászművész. Apja FERENCZY Károly, a nagybányai festőiskola vezéralakja. Ikertestvére Ferenczy Noémi gobelinművész.

A Ferenczy családban megnyilvánuló művészi tehetség csodálatos öröklődésének titkaihoz Genthon István művészettörténész olyan nagy példákat hasonlít, mint Dürer, Bach, Thomas Mann, Markó Károly családja.

Ferenczy Béni Nagybányán maga is festőként kezdte pályáját. 1908-tól Firenzében, 1910-ben Münchenben tanulta a faragás, mintázás művészetét, majd Párizsban fejlesztette tehetségét. A tanácsköztársaság leverése után Nagybányáról emigrációba kényszerült először Pozsonyba, majd Bécsbe, ahol 12 évig élt. A Szovjetunióban is élt 3 évig, itt vette el "Erzsi asszonyt", aki ettől kezdve ihlető társként élete középpontjában állott. 1936-ban tért haza. Budapest ostroma alatt számos kisplasztikája, rajza megsemmisült. 1945 után főiskolai tanár lett.

1948-ban Kossuth-díjjal tüntették ki. 1956-ban megbénult. Szívós akaraterővel megtanult bal kézzel rajzolni, és 1959-ben már megmintázta egyik legszebb művét, az Aranykort. 1967-ben halt meg.

Ferenczy Béni a magyar képzőművészet egyik legműveltebb és legérzékenyebb alkotóművésze volt. Műveit mélyes humanizmus és rendkívüli érzelmi gazdagság jellemzi. Merengő, elrövedő tekintetű szobrai mozdíthatatlan belső harmóniák hordozói /Szerelmespár/. Más szobrainál pedig éppen a mozdulatkifejező természetes szépsége adja meg a művek varázsát /Lépő nő, A kis alpinista/.

Műveinek értékét, hitelét a művészi megjelenítés, a forma szépségén túl a művekben kifejeződő magatartás, az ember tisztelete adja meg.

MEGKÉRDEZTÜK OLVASÓINKAT

Mi a véleménye rólunk?

A salgótarjáni Petőfi Sándor Általános Iskola 1.a. osztályos kisdíjakjaival rendszeresen látogatjuk a könyvtár gyermekrészlegét. A kellemes környezet, a könyvtárosok segítőkészsége és érdekes tájékoztatása a 31 kisgyerek közül többet tett a könyvtár állandó látogatójává.

Mi a Zsolnai-féle, Nyelvi-Irodalmi-Kommunikációs Nevelési program szerint tanuljuk a magyar nyelv és irodalom tantárgyat. Ehhez egyrészt a könyvtár berendezésével, a könyvek elhelyezési módjával, a könyvek között való eligazodással ismerkedtünk meg. A program tanításához valamennyi nyomtatott segédanyaggal rendelkezik a könyvtár, s ez a szakmai segítség színvonalát tovább emeli.

Örömmel mondhatom, hogy a gyerekek otthonosan mozognak, válogatnak a könyvek között, s viselkedéskultúrájukra rendkívül jó hatást gyakorolt az itt található környezet. Úgy gondolom érdemes megemlíteni a gyerekkönyvtárosokat, akik gyermekszertetűkkel, mintaadással lehetővé tették, hogy a 31 gyerek ne zajongjon, hanem meghitt beszélgetést folytasson.

Az irodalommal, közelebbről a versekkel, mesékkel itt kezdtek igazán megismerkedni a gyerekek. A gyermekfolyóiratokat itt kezdték el elsőként "komolyan" forgatni, megismerni. Ebben pedig épp az a nagyszerű, hogy mindenkinél ott lehet az a könyv, folyóirat, amiről éppen beszélgetnek, foglalkoznak. Ezt az iskolában nem tudjuk megtenni. Több foglalkozáson dolgoztunk fel itt a kisepikai műfajhoz tartozó népköltészeti alkotásokat, melyek haszna felbecsülhetetlen értékű lett az órákon.

Én az iskolai munkámban jól tudom kamatoztatni az itt hallottakat, feldolgozottakat, a gyerekek pedig épp a "betűvetés" időszakában kapták meg a legilletékesebbek segítségét.

Kérésém: a felnőtt olvasók, de olykor a más részlegben dolgozó könyvtári dolgozók legyenek kissé megértőbbek, türelmesebbek a gyerekekkel, mert a sok kicsi, bárhol is igyekszik, nem tud mindig teljes némaságban dolgozni és járni.

Danyi Istvánné

Petőfi S. Ált. Isk.

SZENTIVÁNI TŰZGYÚJTÁS

Június 24. előestéje volt a szertartásos tűzgyújtás legfőbb időpontja magyar nyelvterületen. A szokás napjainkban erősen tűnőben van, bár néhány magyar faluban még megrakják a szentiváni tüzet.

A keresztény egyház éppen a leglátványosabb szokásokat irtotta ki, s az egykori tűzimádásból csupán a házi tűzhelyre vonatkozó hiedelmek és ritusok maradtak meg népünknel.

A szentiváni tűzgyújtáshoz sokféle hiedelem fűződött. Bod Péter feljegyzése szerint /1750-es évek/ üszögöket vittek a gyermekek, és felszúrták a káposztáskertben, hogy a hernyó a káposztát meg ne egye, vagy a vetések közé, hogy a gabona "meg ne üszögesedjék". A tűzugrás alkalmából a tűzbe dobott gyümölcsnek gyógyító erőt tulajdonítottak. A gyermekeknek "szentiváni" almát adtak, hogy betegek ne legyenek. Szokás volt mezei virágokból koszorút kötni s ezt a ház elejére akasztani tűzvész ellen.

Már a 18. században feljegyezték, hogy a szentiváni tüzet a lányok átugrálják. Ilyenkor a fiúk figyelik, hogy milyen ügyesen mozognak ugrás közben a lányok.

GYEREKEKNEK

TUDOD-E?

Rekordok az állatvilágban

A legnagyobbat ugrik testhosszához képest a bolha: teljesítménye 3-4 méter, vagyis testméretének 200-szorosa. Ebben a versenyben az őserdők ura, a királytigris 4-5 méteres ugrásával az utolsók között van, hiszen testhosszának "mindössze" háromszorosát ugorja.

HÍREK

A Közép-Szlovákiai Kulturális Napok rendezvényeit Branislav Petroch a Kerületi Nemzeti Bizottság elnöke nyitotta meg.

A NYELVI PÁLYÁZAT NYERTESEI

Táborozás:

Kajdy Adrienn Balassagyarmat, Arató Mária Balassagyarmat, Tóth Henriett Pásztó

700 Ft-os könyvutalvány:

Szálai Anita Balassagyarmat, Harmat Andrea Balassagyarmat

500 Ft-os könyvutalvány:

Cselényi Noémi Balassagyarmat, Válint Ingrid Mátraterenye

300 Ft-os könyvutalvány:

Válint Evelin Mátraterenye, Teleki Mónika Dorogháza

Dr. Grétsy László a Magyar Nyelv Hete záróünnepségén gratulált a nyelvi olvasópályázat nyerteseinek.

A Komárom Megyei Könyvtár és könyvtárunk 1990. június 22-július 1. között megrendezi a szlovák nemzetiségi uttörők olvasótáborát.

Ebben az évben a tábor színhelye a komárom megyei Tardosbánya. Nógrád megyét 25 felsőtagozatos (6-7. osztályos) tanuló fogja képviselni a táborban.

A zenei rejtvény első fordulójában hanglemezt nyertek:

Balicza Klára Salgótarján, Salgó út 4; Boros Istvánné Salgótarján, Salgó út 5; Horváth Mónika Salgótarján, Arany János út 25.

VIDEÓMOZI

6. 15.00
Délutáni matiné
Kukori és Kotkoda
(rajzfilm, r.: Mata J.)
- gyermekkönyvtár -
13. 15.00
Délutáni matiné
A bátor lovacska
(rajzfilm, r.: Ferré, G.)
- gyermekkönyvtár -

14. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
A szél dühe
(olasz-spanyol film, r.: Camus, M.)
- előadóterem -
20. 15.00
Szünidei matiné
Atomhangya
(amerikai rajzfilm, r.: Barbera, J.)
- gyermekkönyvtár -
21. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
Flashdance
(amerikai zenés film, r.: Hedley T.)

27. 15.00
Szünidei matiné
Kurta farkú Peti cica Americában
(rajzfilm, r.: Lasseby, S.)
- gyermekkönyvtár -
28. 17.00
"Sikerfilmek újra - videón"
A pokol katonái
(amerikai film, r.: Siegel, R.J.)
- előadóterem -

KISCSOPORTOK FOGLALKOZÁSAI

ZENEBARÁT KÖR
4. 17.30.
VANGELIS: Mask
T2: Morning
Roy Harper: Work of Heart
- kiselőadó -

SCI-FI KLUB
26. 17.00
- előadóterem -

BALASSI BÁLINT ASZTALTÁRSASÁG
15. 16.00
- klub -

Kiscsoportjaink működése július-augusztus hónapban szünetel.
Szeptemberben újra várják tagjaikat!

KIÁLLÍTÁS

A KNER Nyomda kiadványai (A kiállítás PATKÓS ISTVÁN gyűjteményéből és a megyei könyvtár állományának értékes kötetiből készült.) Megtekinthető: június 1-től július 28-ig.

TÁJÉKOZTATÁS

Fűtés, szellőzés; magyarázkodás és intézkedés

A könyvtár megnyitása óta látogatóink gyakori kérdése:

- miért nincs megfelelő fűtés a földszinti terekben, irodákban?

- miért fűtünk olyan nagyon az emeleti részen?

- miért olyan zajos a szellőztető berendezés, hogy azt 1-2 óra után már nem lehet elviselni?

Ezeket a kérdéseket - mi, a könyvtárban dolgozók is - feltettük a havonta - kéthavonta összehívott helyszíni szemlén a tervezőknek - LAKÓTERV -, a kivitelezőknek - NÁÉV, HÓVILL Leányvállalat -, bonyolítónak -NOMBER -, kérve a megoldást télen az egyenletes fűtésre; nyáron a zajtalan érzékelhető szellőztetésre, hűtésre.

Kérdésünkre választ, magyarázkodást, felelősség áthárítást kaptunk sokat, de megoldást: a megfelelő fűtést és szellőztetést azt nem. Az ügy végül is az igazságszolgáltatás elé került, illetve a NOMBER-rel együtt bírósági úton

kezdünk úgymond "szerencsét próbálni".

A közel két évi vita és a peres eljárás beindítása után jutottunk el odáig, hogy - a kivitelező vállalat vállalta a fűtési problémák kijavítását 1990. május 10-ig. - a szellőző berendezés javításához 3 db szabályzó zsalu beépítését, 1990. május 20-ig, majd a rendszer felülvizsgálatát. Szerelők jöttek, mentek, dolgoztak a házban. A tervező, a kivitelező, a bonyolító várja a bírósági szakértők véleményét arról, ki mennyiben felelős a mulasztásokért, ki mennyiben "részesedik" ezekből a forintokból.

A könyvtárosok, a könyvtár vezetői pedig várják a határidők leteltét, bízva abban, hogy

- a szakemberek most már jó munkát végeztek, és hogy

- a jövőben ne kelljen ségnyeznünk, magyarázkodnunk a kedves könyvtári látogatók előtt mások helyett.

Noskó Sándor gazd. ig.h.

A HÓNAP KÖNYVE

90 éve, 1900. június 28-án született Cserépfalvi Imre könyvkereskedő és könyvkiadó. 1927-ben nyitott könyvkereskedést Budapesten, 1934-ben kiadóvállalatot alapított, amely 1949-ig állt fenn. Forradalmi irodalmi termékek kiadásával és terjesztésével járult hozzá a munkásmozgalom ügyéhez. Ő

adta ki többek között József Attila, Bálint György, Radnóti Miklós műveit. Könyveit igyekezett egyszerűen, de szépen kiadni; enyhített a könyvek túlzásfóltóságán, új betűtípust alkalmazott, a fehér papír helyett a sárgán színezett fél-famentes papír került előtérbe.

József Attilához nemcsak munkatársi viszony, hanem szoros barátság is fűzte.

1936 decemberében jelentette meg a Nagyon fáj című verseskötetet. A kötetet maga József Attila szerkesztette, a műszaki szerkesztést is ő végezte. A verseskötet minden oldalának szélére rányomtatta: Nagyon fáj. A címetek pirossal nyomatta.

A versek már önmagukban is nagy hatást váltanak ki az olvasókból, de így együtt hatásuk lenyűgöző és háttorzongató.

Néhány cím a kötet versei közül: Levegőt! , A Dunánál, Kései sirató, Judit, A város peremén és természetesen a címadó vers: Nagyon fáj.

Olvasóinknak nem az eredeti, 1936-os kiadást mutatjuk be, hanem annak 1989-ben készült hasonló kiadását. Megtekinthető a földszinti tárlóban.